

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 15.

TÁRSADALOMISMERET

EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA

2012. május 15. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

A feladatsor két részből áll:

I. rész: mindenki által megoldandó feladatokat tartalmaz a társadalomismeret és a jelenismeret témakörökből

II. rész: szintén két feladatsort tartalmaz:

- A. gazdasági ismeretek
- B. pszichológia

Kérjük, aláhúzással jelölje (fentebb) a vizsgázó, hogy a II. rész két feladatsorából melyiket választja. (Csak az egyik feladatsor megoldásáért kaphat pontot.)

Az írásbeli dolgozat végső pontszámát (maximum 75 pont) az I. rész (maximum 55 pont) és II. rész (maximum 20 pont) pontszámának összege adja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Fogalom meghatározása

Az alábbiakban különböző fogalmak meghatározását olvashatja. Írja a fogalmakat a kipontozott vonalra!

- a) Egy adott területegységre jutó lakosok száma, annak általánosan elfogadott mértékegysége: fő/km².
.....
- b) Képviselői megbízás, felhatalmazás.
.....
- c) Egyenjogúsítás; függő helyzetből, alárendeltségből, elnyomás alól való felszabadítás.
.....
- d) Az a jelenség, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye élesen elkülönül egymástól.
.....
- e) Az Európai Unió csúcsszerve, a tagállamok állam- és kormányfőinek testülete. Évente két rendes és egy-három rendkívüli ülést tart, amelyeken az unió legfontosabb döntései születnek.
.....

5 pont

6. Fogalom felismerése

Válassza ki, és írja a négyzetbe annak a meghatározásnak a betűjelét, amely az adott fogalomhoz tartozik!

Ökoszisztéma

- A) Az ökonómiában a pénzhelyettesítő eszközök rendszere.
- B) A természetben élő növények, állatok rendszertana.
- C) Az élőlények és az élettelen környezet között létrejött nyílt, megújulásra képes kapcsolatrendszer.
- D) A gazdaság egészét átfogó intézkedési terv.

Preambulum

- A) A törvény első olvasata a parlamentben.
- B) A törvény bevezetése, előszava.
- C) A törvény tervezete, előzetese.
- D) A törvény előzetes normakontrollja.

Emberi jog

- A) Jogok és szabadságjogok összessége, amely minden embert születésétől fogva egyenlően megillet.
- B) A történelem során az emberiség által alkotott jogok összefoglaló neve.
- C) Az emberi élet védelméről szóló jogok rendszere.
- D) Az ember tulajdonszerzéséről szóló jogok rendszere.

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Csoportosítás

A feladat az Európai Unió tagállamaival kapcsolatos. Töltse ki a táblázatot a 2011-es állapotnak megfelelően!

1.	Finnország	
2.	Horvátország	
3.	Málta	
4.	Görögország	
5.	Szlovénia	
6.	Ukrajna	

A: EU-tagállam
B: EU-tagjelölt állam
C: nem EU-tagállam

3 pont	
--------	--

8. Érvelés

Az alábbi szövegrészekben az utóbbi években egyre jelentősebbé váló problémáról, az otthon szülésről olvashat. A források és saját ismereteinek felhasználásával érveljen az otthon születés mellett és ellen!

(A maximális pontszám eléréséhez legalább két érv és két ellenérv kell!)

„...egyedül tudtam: csak kórházban ne kelljen! Mindig rosszul éreztem ott magam, még ha csak ultrahangra kellett is mennem, görcs állt a gyomromba, s éreztem, magzatom is nyugtalan. Minden tisztelem az egészségügyi dolgozóké, de engem elborzaszt egy ilyen intézmény szelleme, az ember tárgyiasodása. Biztonságra vágytam, nyugalomra, zavartalan elmélyülésre, ugyanakkor arra, én legyek az úr a háznál, ne utasítgassanak, ne alázzanak meg, ne korlátozzanak mozgásomban, ne vagdossanak, ne nyomjanak belém vegyi anyagokat, ne vigyék el tőlem gyermekem.”

http://www.szules.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=129:hev-vel-szuelni-szueletni&catid=52:szuletestortenetek&Itemid=98

„Timit nagyon féltették szülei, erélyesen ellenezték az otthon szülést.

Édesanyja így emlékszik vissza: *A kórházban végződő, sikertelen otthon szülésekről, a veszélyekről én már akkoriban is tudtam. Le akartam beszélni. (...) Gyógypedagógusként sok szülési sérült gyermekkel találkozom, nem tudtam, hogyan fog egészséges unokám születni.*

Férje pedig úgy véli: *Nem mindenáron ellenezzük az otthon szülést, csak úgy gondoljuk, Magyarországon még nem adottak a feltételei.*”

http://egeszseg.origo.hu/cikk/0745/473573/20071106_terhesseg_otthonszules_szuleszeti_es_nogyogyaszati_szakmai_kollegium (szerkesztett változat)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. rész

Ismételten felhívjuk a figyelmét, hogy a II. rész két feladatsorából csak az egyiket kell megoldania, vagy a Gazdasági ismeretek, vagy a Pszichológiai feladatsort!

A. Gazdasági ismeretek

1. Fogalom felismerése

Válassza ki, és írja a négyzetekbe, hogy mely fogalmak meghatározásait olvassa a következő mondatokban!

- a) Az árak ellenőrizhetetlenül elszabadulnak, a felhalmozott vagyonok elértéktelenednek. A korábban használatos pénz elveszíti vásárlóerejét. Gyakorlatilag a gazdaság teljes összeomlása következik be.

- A) vágató infláció
B) defláció
C) hiperinfláció
D) száguldó defláció

- b) Mi jellemző a recesszióra?

- A) A gazdaságban minden tökéletesen működik, a termékek és a szolgáltatások kibocsátása a maximumhoz közelít.
B) A cégek és a fogyasztók visszafogják vásárlásaikat, megkezdődik a munkaerő leépítése, megáll a kamatcsökkenés.
C) A GNP mélypontra jut, a munkanélküliségi ráta kirívóan magasra emelkedik, a fogyasztás minimálissá válik.
D) Az infláció alacsony, a kamatok esni kezdenek, a termelés megindul, a beruházások felfutása lassú.

- c) Melyik vállalkozási forma jogi személy?

- A) Rt.
B) Egyéni vállalkozás
C) Bt.
D) Közkereseti társaság

- d) Melyik állítás *nem* igaz a korlátolt felelősségű társasági formára (Kft.)?

- A) Kis és nagy taglétszámú egyaránt lehet.
B) Az alapításhoz legalább két tag szükséges, egy bel- és egy kültag.
C) Előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul.
D) Legfőbb szerve a taggyűlés.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Igaz-hamis

Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Húzza alá a megfelelőt!

- a) A gazdasági növekedés szempontjából a túl alacsony munkanélküliség legalább olyan káros, mint a nagyon magas munkanélküliség.

IGAZ**HAMIS**

- b) A vállalkozás tevékenységi körének meghatározásakor a vállalkozó által megnevezett fő tevékenységet vesszük figyelembe.

IGAZ**HAMIS**

- c) Magyarországon az egyéni vállalkozói igazolvány kiváltásának egyetlen feltétele a nagykorúság.

IGAZ**HAMIS**

- d) A cégbíróság a bejegyzett társaságok felett törvényességi felügyeletet is ellát, ha törvénytértést állapít meg, különféle szankciókat alkalmazhat.

IGAZ**HAMIS**

2 pont

3. Kiegészítés

Egészítse ki a következő meghatározásokat!

- a) Üzleti vállalkozás: közvetlen gazdasági tevékenység végzésére .....

..... céljából, vállalkozó által létrehozott szervezet.

- b) Kockázat: a vállalkozás gazdálkodási folyamatában negatívan vagy pozitívan értékelt következmény, amelynek bekövetkezése

.....

- c) A .....szervezetek nem anyagi haszonszerzés céljára alakulnak, leggyakrabban valamilyen oktatási, szociális vagy sportcélú szolgálnak.

- d) A hitelkártya nem azonos a bankkártyával, mivel a bankkártyával csak a .....

..... vehetünk fel készpénzt, vagy vásárolhatunk, a hitelkártyával pedig a pénzügyintézet által meghatározott összeg erejéig vásárolhatunk.

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. rész Társadalomismeret és jelenismeret		Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Esszé		15	
2. Elemzés		10	
3. Indoklás		7	
4. Felsorolás		4	
5. Fogalom meghatározása		5	
6. Fogalom felismerése		3	
7. Csoportosítás		3	
8. Érvelés		4	
9. Ábraelemzés		4	
I. rész összesen		55	
II. rész			
A) Gazdasági ismeretek		Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Fogalom felismerése		4	
2. Igaz-hamis		2	
3. Kiegészítés		4	
4. Elemzés		5	
5. Elemzés		5	
B) Pszichológia			
1. Esszé		10	
2. Elemzés		5	
3. Elemzés és fogalomhasználat		5	
II. rész összesen		20	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		75	

_____

dátum

_____

javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba bevitt egész pontszám
Feladatsor		

_____

javító tanár

_____

jegyző

Dátum: _____

Dátum: _____